

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΣ
ΚΥΡΙΑΚΗ Στ' ΛΟΥΚΑ (20/10/2013)

Η ερμηνεία του Συμβόλου της Πίστεως (8)

«Πιστεύω εις ένα Θεόν... Παντοκράτορα»

Στην προηγούμενη ομιλία μας, αγαπητοί μου αδελφοί, αναφερθήκαμε στην ομολογία του Συμβόλου της Πίστεως, σύμφωνα με την οποία ο Θεός είναι Πατέρας, κατ' ουσίαν του Ιησού Χριστού και κατά Χάριν όλων των ανθρώπων. Σήμερα θα αναφερθούμε στην ιδιότητα του πρώτου προσώπου της Αγίας Τριάδος ως Παντοκράτορος¹

Με την έννοια «Παντοκράτωρ» αναγνωρίζουμε ότι ο Θεός κρατά στα χέρια του τα πάντα, συγκρατεί, αγκαλιάζει και κυριαρχεί επί πάντων, εκχέει την πρόνοια και την χάρη Του σε όλους και σε όλα. Πιστεύουμε ότι ο Θεός είναι η πηγή από την οποία προέρχονται τα πάντα και στον Οποίον ανήκουν τα πάντα. Είναι πολύ χαρακτηριστική η ερμηνεία που δίδει στον όρο «Παντοκράτωρ» ο Άγιος Συμεών Θεσσαλονίκης: «Παντοκράτωρ δε, καθότι τα πάντα συνέχει, διότι ουκ από τύχης, ουδ' από της γενέσεως και κινήσεως αστέρων, αλλά πρόνοια Θεία όλα κυβερνώνται, διότι διοικεί τα πάντα ο Θεός και προνοεί συμφερόντως τα μεν ευδοκών, τα δε συγχωρών με τρόπους αρρήτους της οικονομίας αυτού. Έτι Παντοκράτορα λέγει, διότι πάντα αυτού είναι και εξ αυτού, καθότι εποίησε δημιουργικώς εκ μη όντων τα πάντα τω λόγω και τω Αγίω Πνεύματι. Όλα, λοιπόν, όσα υπάρχουσι διακρατεί ο Θεός και διακυβερνά και συνέχει καλώς, ως βούλεται»²

Η σύγχρονη, κοσμική οπτική του όρου «παντοκρατορία» έχει μάλλον αρνητική χροιά και φορτισμένο αρνητικά περιεχόμενο. Παραπέμπει σε παντοδυναμία, καταδυστάτευση, εξουσία, απολυταρχία. Η προσέγγιση αυτή δεν είναι παράλογη, καθώς συνδέεται με ανθρώπινες πρακτικές, που θέλησαν και επιδιώκουν να επικρατήσουν στους λαούς και στα πρόσωπα με τρόπο δυναστευτικό και ολοκληρωτικό. Συνδέεται, επίσης, με την γενικότερη έννοια της παγκοσμιοποίησης, στη βάση της οποίας κυριαρχεί η προοπτική της ενοποίησης των πάντων υπό μία παγκόσμια κυριαρχία και εξουσία, σε όλα τα επίπεδα της ζωής, πολιτικό, στρατιωτικό, οικονομικό, ίσως, ακόμα και θρησκευτικό. Ο όρος «παντοκρατορία», στην κοσμική του εκδοχή, παραπέμπει στην υποδούλωση και στην απόλυτη εξάρτηση

¹ Ζαχ. 1,3

Ζαχ. 7,3

Ζαχ. 6,12

Αποκ. 11,17

² «Τα Άπαντα», τόμος Β', σελ. 125-126

από κοσμικά συστήματα εξουσίας, που συγκεντρώνουν δικαιώματα και δυνάμεις πάνω τους, τη στιγμή που τα αφαιρούν από τους λαούς.

Η Εκκλησιαστική οπτική του όρου «Παντοκράτωρ Θεός» έχει εκ διαμέτρου αντίθετο περιεχόμενο. Η παντοδυναμία του Θεού δεν συνεπάγεται την υποδούλωση και την αδυναμία του ανθρώπου. Η κυριαρχία του Θεού δεν σημαίνει περιθωριοποίηση του κυρίαρχου και διαχειριστού της δημιουργίας ανθρώπου. Η παντοκρατορία του Θεού δε συνιστά εξουσιαστική επιβολή, ολοκληρωτισμό και αιχμαλωσία του ανθρώπου στις βουλές του Θεού. Αντιθέτως, είναι η απόδειξη της διαρκώς προσφερόμενης Θείας Πρόνοιας, η οποία διασφαλίζει την ποιότητα και την ακεραιότητα της δημιουργίας που προσέφερε ο Θεός στον άνθρωπο, εγγυάται την αριότητα του κόσμου, στον οποίο ο άνθρωπος τοποθετήθηκε επικεφαλής. Η Θεϊκή Παντοκρατορία σημαίνει την ελεύθερη από τον άνθρωπο υιοθέτηση και αποδοχή της θέσεως του Θεού στον κόσμο και τη δημιουργία, που αποσκοπεί στην υπό τον Θεό ενότητα, χωρίς να καταργεί την αυτεξούσια και ελεύθερη τοποθέτηση του ανθρώπου, είτε πλησίον, είτε μακράν του Θεού.

Πρόκειται όντως για εξουσία, που, όμως, δεν επιβάλλεται, αλλά προσφέρεται· δεν επιζητεί, αλλά δίδει· δεν απαιτεί, αλλά θυσιάζεται. Καρπός της Θεϊκής παντοκρατορίας είναι η δημιουργία του ορατού και αοράτου κόσμου, που είναι προσφορά της Θείας μέριμνας και αγάπης. Γι' αυτήν την δημιουργία, ποιητής της οποίας είναι ο Παντοκράτωρ Θεός, θα ομιλήσουμε, αγαπητοί μου, την επόμενη Κυριακή. ΑΜΗΝ!

Αρχιμ. Ε.Ο.